

PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

—VENTA: 30 exemplars, 1 pesseta; Un número, 5 cèntims.—Sort d'illam los divendres ab tota regularitat.—SUSCRIPCIÓ: Espanya, 1 pesseta trimestre; Extranjer, 2.—

ACTUALITATS

Trampejant à trotxe y motxe,
fent irregularitats,
figura entre ls potentats,
es honrat y gasta cotxe.

Per defensar la rahó
y atacar tot lo dolent,
lo periodista valent
es tancat à la presó.

NOSTRAS DENUNCIAS

Com ja diguerem a última hora a nostres llegidors en lo número passar, havem tornat a sufrir dues denúncies. Aquesta vegada han sigut objecte de las preferències del Sr. Fiscal un sueldo sobre certa confessió *olorosa* d'un devot de Carme, y un altre sueldo, també de confessió, d'una feligresa de Pradip ab lo capella de Llaveria.

No sembla sino que nosaltres hagüem sigut los confessats, y que'l Fiscal intenti posarnos la penitència.

¡B! Si això té de portarnos prompte al cel de la Llibertat, no hi haurà motiu que'ns fassi teme cap penitència.

Lo dilluns anà a declarar nostre director, fentse responsable dels sueltos denunciats. Avuy torna a estar citat, y suposem que será per a processarlo, notificantli'l corresponent auto de presó, prenentli indagatoria, y tots los demés requisits que avuy fan las delicias del escriptor independent.

En lo número vinent enterarem a nostres llegidors dels resultats, que may son de la classe dels satisfactoris, per be que vagi tot.

Ab poch temps han sigut sis las denúncies caygudas demunt de LA TRAMONTANA. Aixó prova si posém ó no'l dit a la illaga de certs mals, quan ab tanta insistència se'ns persegueix.

Una de las denúncies, com recordaran nostres lectors, fou per una làmina que, penada a Barcelona per haverla publicat nosaltres, a Madrid la reproduí en cromó nostre apreciat colega *El Motin* sens que li portés lo més petit contratemps. ¡Y aixó que *El Motin* també es dels periódics de preferència en materia de denúncies!

La companya de moral anti-clerical y antireaccionaria té de ser avuy més ferma que may, precisament per acabar d'un cop ab'l esforç rabios dels partidaris del ocultisme, que lluytan desesperadament per fer veure alló que ja està mort fa algun temps en la vida de las societats modernes.

DESPRÉS DE LAS ELECCIONS

(ESTUDIS DEL NATURAL)

¿Qué son las elecciones? Una comedia. ¿Qué representan? Una farsa.

En aixó estan conformes tots los espanyols, desde la part més íntegra de las *honoradas* masses fins als més adelantats socialistas.

Son moltíssims las poblacions ahont van a votar solament los del govern, més ben dit, los que menjan del pressupost, que encara que no paguin contribució tenen vot, y si no saben de lletra també, ja que aquestos son vots segurs a favor dels que manan.

Se retreuen los monárquics que no son de la situació, perque son poquíssims y mal avinguts, y per lo tant no poden lluytar no estant al calor de la situació.

Los possibilistas fan causa comú ab los monárquics y s'afican per tot arreu, ja que'l seu republicanisme platónico y'l seu monarquisme practich, los proporciona molts dignitats y empleos.

Los demés republicans no votan, perque molts no pagan contribució directa, altres perque encara que tingan dret a votar, segons la llei, aquest dret se'ls nega, y'ls que poden fer-ho, encara que tinguin probabilitats de triar-ho, no votan, perque saben que si'l govern ó los seus esquitos no poden guanyar, a pesar de tindre tots los empleats al seu favor y de poguerlos fer emetre'l vot una ó més vegades, fan la topinada del sigle ahont los morts hi jugan lo principal paper.

Los obrers també s'atreuen per las mateixas causas.

Així es com s'explica que si manan los fusionistas, surtin ajuntaments, diputacions y corts fusionistas en sa majoria; y si manan los conservadors se cambiá tot de sobre *la opinió nacional* en favor de la conserva, composta aquesta *opinió* precisament pels que menos dret tenen a representaria, y aixó estem disposats a probarho, y ho probarem un altre dia.

Mirem ara las poblacions ahont las oposicions han acudít a lluyta.

Amolladas aquestas dintre un cens electoral, ahont per los morts que hi figuren sembla un

cementiri, y per los empleats que hi han sembla que tots menjem del turro, han de fer las oposicions estorsos, atlethics pera sortir triu-fants, y en cas que ho surtin verament, se posa en joch alló de la proesa de corpus, y *Cristo con todos*.

Que las oposicions protestan, cridan, perque han surtit més vots que votants; pues be, lo govern es govern y té resolta la cuestió al seu favor y vots son trunfos.

Altres vegadas, succeeix que, venentse'ls de la situació incapassos d'obindre la victoria, fan posar a la porta de cada colégi uns quants *conservadors*, com diria *El Motin*, punyal en mà, no deixan entrar a votar als que per dret los pertany, reproduhintse alló de la partida de la porra; ó adelantan lo rellotje per acabar més aviat, ó hi posan una parella de la *benemerita*, ó inventan altres *legalitats* per l'istil, fentse dignament la competencia en aquestas *dignas* distraccions y *habils astucias* los conservadors y'ls fusionistas, que en aquestas cosas hi tenen la mà trencada.

També s'acudeix en aquestos cassos als treballadors impositios los vot a favor de certas candidaturas, baix pena de no darlos feyna si no ho fan, sent molts los que així deixan sacrificar las sevas idees per por de perdre'l treball.

Vil es l'amo (y de aquestos n'hi ha molts), que imposa ab semblants amenasas a un treballador, pero lo qui s' deixa imposar es indigno de ser lliure, perque, quan un propietari li treballar a un obrer, no ho fa pel be d'aquest, no ho fa perque donqui menjar a sa familia, no ho fa per instint de caritat, sino que'l mouhen a terho las bonas qualitats d'aquell treballador, perque sab que si li dona deu tals diaris lo seu treball ne val catorze a lo menos, y que ab lo treball d'aquest y altres treballadors, ell pot mantenirse ab la esquena dreia.

Hi ha altres electors que venen sa dignitat, sa idea, son vot, per un gratet de pessetes, sense veure, sense sapiguer comprendre que al rebair sa dignitat y al vendres lo seu dret, se explota a sí mateix.

Y després crida perque li aumenten la contribució, se desconsola perque li entra un fill a la quinta, se queixa dels consums y tot ell se convencia en un gemech perque per falta de pago'l Estat se li ven las fincas, sense recordar-se que ell va votar a favor d'aquell mateix govern.

Aquestas son las elecciones *liures* d'Espanya en temps de restauració borbònica; així ha arribat a rebairse ya y envillirse lo cos electoral espanyol; y així continuarem mentre aixó duri, perque la restauració no pot sostindre d'otra manera y extrema los seus medis pera allagar sa raquítica existencia, perque avuy es com una casa ruïnosa: li falta'l apoyó de la opinió, y no tenintlo ¿qué pocas empenas serian suficientes pera enderrocarla!

A. PLA Y F.

EN L'ATENEU DELS SENYORS

Lo Sr. Reoyo, afiliat al partit polítich socialista obrer, fou lo qui feu us de la paraula en la sessió del divendres de la setmana passada.

Comensá demanant benevolencia, y suposem que sens adonar-sen, digué *classe superior* als socis del Ateneu. La pernicioso costum de voler parlar depressa pera semblar bon orador fa dir molts disparats a molta gent.

Se declará conforme a la idea iniciada pel Sr. Lluana en aquesta discussió de que'l tema estava presentat malament dibent *El Socialisme y sus relaciones con el progreso moderno*, afirmant també que no es lo progrés lo que té d'apellidarse *modern*, sino'l socialisme.

Digué luego que ells no creyan més que en una sola tirania: la del capital, de la quinta creuen que s' derivan totas las demés. Dú ser partidari de la revolució y també de la evolució y de la educació, que procuran trobarse en las asociaciones obreras y en la política. Creu'l orador que'ls obrers tenen de fer política precisament per que quaderl convenis de que la política es una farsa. De lo qual resulta que'ls que no volen fer política parlamentaria per estar ja convenus d'aquesta rahó, tenen ja feta en aquesta qüestió tote la feyna y tocats tots los resultats que'ls proposa obtenir lo partit obrer de la política.

Diu'l orador que'l socialisme no es modern, perque ja sia ab lo nom de comunisme, socia-

lisme ó colectivisme, sempre'l problema social s'ha manifestat, venint a parar finalment a las definicions del socialisme modern. Parlá dels obrers industrials y agricultors, declarantse també conforme als demés obrers que allí han parlat respecte a que'ls primers y no'ls últims, com equivocadament afirma la Memoria del Sr. Puigferrer, foren sempre los sostenedors de las asociaciones obreras d'Espanya.

Passá a parlar de los colectivists y dels individuals, y diu que'l esforç individual no fa fortuna, sino'l colectiu. Basa'ls ideals del partit obrer de que forma part en la instrucció y lo treball, donant a cada individu lo producte íntegro d'ell. Sentá'l principi de que tothom té de produhir corporativament y que s'tindria d'establir un minimum de treball y'l que'n fes més donari per alló que fes. En honor a la veritat debem dir que en aquesta part de son discurs, única en que podia tractar oportunament la qüestió de fondo de sos ideals, estigué'l Sr. Reoyo ben poch afortunat, puig negant la personalitat del individu fins al extrem de no deixar-lo disposar lliurement dels esforços de son treball al morirse ni produhir en vida com tingues per convenient, no doná ni una sola rahó, no aduhí lo més petit argument que apoyés sas teorias de comunisme absolut, que per altre part tampoch creyen ben enmollet als ideals del partit obrer espanyol, y esperem que partí algun altre orador afiliat al mateix pera fer notar las contradiccions.

Passa luego a ocuparse de la familia y nega que la vulgan destruir los socialistas.

Respecte a aquest punt, que repetí varias vegades durant son discurs, no feu més que afirmacions de caracter general, y citar fets de caracter particular, sens entrar may a explicar com creua que tenia de constituirse, de quedar organizada y de funcionar la familia, de lo qual es d'ahont únicament se dedueix y's proba que no's vol destruir-la.

Torna a la política y creu que'l partit obrer no será may poder. Y desseguit, sens cap interval que pogués fer creure al auditori que no's recordava de lo que acabava de dir, afirmá que'l partit obrer va a la conquesta del poder pera desde allí apoderarse dels instruments de treball y establir la federació económica ab comisiones purament administrativas. Aquestas duas idees que tant y tant rabian de veures juntes, tampoch foren ditas una sola vegada pel orador, lo qual fa que no's pugua tenir per un descuyt ni per un *lapsus lingue* del senyor Reoyo, sino per desconocement de la materia que tractava.

Diu luego que no vol dir lo que entent per religió, y la molt be, donada la tolerancia allí establerts pels que la ababan, y la tiranzencia contra'ls que la atacan.

S'ocupa del socialisme modern, y diu que sols las escolas de Bukouine y de Marx, ó sean la anarquista y la del partit obrer, son las verdaderas, que las demés tot son ramas despresas del arbre burges.

Torna a la política, y vol citar un exemple respecte a lo que passá en una fabrica, quan lo president lo crida al ordre dibentli que no permet que s'parli de cap fabrica. Lo Sr. Reoyo acotá'l cap davant d'aquesta interrupció presidencial, que no dubem en calificar d'importuna y tiránica y no apoyada per cap article del Reglament, ja que'l orador no aludia a ningú determinat, y continuá son discurs planyentse de la miseria dels obrers y comparant al de levita y barret de copa ab lo de brusa y espartenyas.

Torna al assumpto de la familia sens dirhi res de nou, y ababa un parrafó de la Memoria del Secretari, dibent que si tots pensessin així prou s'aniria millor.

Diu que la Revolució francesa va emancipar la classe mitja y la Revolució social emanciparà la humanitat, dirigint grans elogis a la Democracia.

Diu que si acontentaments polítichs possessin la classe obrera al poder, desde allí farien lo que fan a las societats, y que no foren *irregularizadors* que procurarian escapar ab la fortuna, sino que ho farien honoradament. Y torná a repetir que desde'l Poder procurarian instituir sos ideals.

Passa luego al programa del partit obrer d'actual aplicació y llegeix una llarga llista de drets que voldria veure traduhits en lleys, provocant un altra intempestiva interrupció del president (que aquell dia ho era'l Sr. Passarell)

al dir que l'partit obrer volia l'servey militar obligatori mentres tingués de subsistir l'exèrcit. La interrupció fou invocant l'article 8.º dels Estatuts que prohibeix parlar de política, y ni l'servey militar es qüestió política, molt menys quan deia parlar de llibertat d'impremta, de reunió, associació, sufragi universal, apoderar del poder polítich, etc., ni es possible discutir socialisme sens ficarse en poch ó en molt en aquest terreny. Tampoch contestà res al president lo Sr. Reoyo y continuà.

Y acabó sen dicurs dient que la discussió del Ateneu Barcelonés havia fet un gran be al socialisme; que la Revolució francesa va dormir en son camí, y que si ella fou a fins del sigle passat, a fins del sigle present pot ser que vinga la Revolució social.

Un aplauso al acabar recomensà al senyor Reoyo dels esforços fets en son discurs portant la representació del partit socialista polítich a aquella discussió.

Lo treball del Sr. Reoyo pot calificarse del següent modo: regular per discurs de propaganda d'un meeting obrer, es tot just passador al Ateneu, per estat faltat de método y d'argumentació de proba de les idees emeses, que sempre més resultarian per inducció que no pas eran exposades ab la deguda claretat y analisadas convenientment.

La preocupació bastant estesa de creure bon orador al que parla depressa, sens interomptes y sens vacilacions, de segur que també està arraigada en lo Sr. Reoyo, que, no entrant casi may al fondo de la qüestió y fins descordant la forma, no procura sino que l'raig de paraules no quedi interromput, encor que sia a costa de pesadas repeticions y de contradiccions inexplicables, que no se li escaparian si supedides la llengua; al pensament y no l'pensament a la llengua, per lo qual resulta que parla ab facilitat, racionant dificultosamente y diverga tot sovint, de quals circumstancias, malgrat son talent, si l'té, no poden sorrirne més que discursos faltats de coherencia, tan indispensable en tota discussió científica, puig no es lo mateix fer un discurs de propaganda que pendre part en controversias.

Lo diflums d'aquesta aritmètica no hi hagué sessió al Ateneu, vens que nosaltres ne sapiquem lo motiu.

S'haucan causat los senyors d'aquesta discussió y haurà donat la Junta lo crit de campí qui pugui?

A nosaltres nos té sense cuidado.

CARTA DE FORA

Sr. Director de LA TRAMONTANA.

Manresa 13 de Maig de 1887.

Amich Director: No sé com expressari la satisfacció que sent mon cor al veurer que l'gençro que valg a envarzihí fa per son festiu setmanari.

De tots modos prengui la racció de gratitud que li correspon, ja que per ara no pot donarli altre cosa aquest dimoniet ab ribets de dimoniario.

Sàpiga, donchs, que l'altre dia per poch rebo un susto de can estret; figuris que al passar un servidor per las Escodinas, barri ahont encara hi pastoran alguns mamons del remot lianesch, y molts grassonets rabadans, veig un curru de gent bastant numerós, que per cert sostenia una conversa animada pero mística fins al extrem, basada la tal ab un moti que 'a deya si havia ressucitat quan ja era dalt del cotxe pera tragarierlo al camp de la quietut; mes com soch un xiquet menefa, m'hi atanso; de prompte se sent soroll y exclaman tots: «Ara ho nabrim del cert, y efectivament, al passar per nostre devant lo cotxe sens lo difunt a cuba de confimar la s'orma, y comprenhim aixís lo celebre Rata, assis cotxero dels morts, ab la figura propia de son caràcter deavane que per complet aquelles falsas interpretacions, ohent, que habia signi una equivocació, quedantse tothom tranquil, y lo simpáctic Rata serio com un home, Escodinas avall.

Tal segada vosté y alguns altres diran, que té que veure la Rata ab Manresa ni ab LA TRAMONTANA; Donchs relativament hi té que veure i ev, si es cert lo que alguns conuen, inclús lo mateix Rata. Aquest Rata, era casat ab

una dona... que... Deu n'hi dó, y tal vegada cansada de las caricias rasecas de son marit, ella y una filla seva, per cert bastant aixerdeta, pero enratada també, determinaren deixar la autoritat raseca y anarsen a servir al avuy Sr. Rector de Torroella.

Al tenir lo historich Rata noticia de la desaparició de sa costella y llonzeta, queda més furios que un ensotant quan no pot lograr lo seu intent. Vingan passas per aquí, visitas al Sr. Bisbe per allá y per últim res, ha quedat lo pobre Rata ab lo desir de ratar las delicias del rector, sensa dona, sensa filla, ab la cara més pansida que un pebrat quan li ha tocat lo fret, y al últim per pega de sa modesta carrera trovarse cotxero dels morts. ¡Pobre Rata, que l'han ben ratat!

A propòsit d'aquesta familia; té vosté alguna noticia d'aquell mossen tan competamo, vehi del anterior, que regenta la ermita de Juncadella, divant una hora de Manresa? Donchs aquest mossen Joseph (segons diuben) porta molta pols al mantue y algunas tecas a la sotana; pero com la heretis murmura tant d'aquestos mamons anells, un tampoch deu creure tot lo que sen a dir. Vegi si per fora té de ser una columna alió d'ensenyar bitllets de banc a una casadeta molt caya vehina seva; ca, aió no pot ser, y menos lo de la minyona que ell té, conyada de la tal casadeta, que 's murmura si ha... pero vamos, vamos, consti que no ho crech, y espero que vosté y 's lectors farán lo mateix. ¡No'n caldría d'altre!

(Sab alló que valg diria referent a las eleccions que no podis ferubi ni una sola cullerada perque havian fet net? Donchs dispensim la equivocació: ho han fet brut, y com los rellusos que han quedat fan mala olor, no 's hi envio per no tacar lo periódich.

De tota manera consti que la Democracia a Manresa ha suferit una ferida grave. Los carlistas, capitanejats per los Arderius, Arpa y comparsa, ab la seva assuacia han lograt sembrar la discordia dintre l'element democrátich. Federals y zorrellistas obrin l'ull y feu estudi de lo que os passa, y veureu que no 's equivoca lo vostre amich y correligionari quan diu que dintre hi ha alguns que titulantse republicans reptijan la Democracia.

Un que no sap

Aquesta setmana s'efectuà a Barcelona l'expectació anyal de la gent de tot: sos carreras de caballs.

Una insensata exhibició de luxo devant dels que no poden viure treballant arrastradament, caracterisa aquestas festas dels privilegiats de la fortuna.

Major insult a la miseria del proletari no pot ferseu que derrotant públicament en bárbaras y estúpidas diversiones lo fruyt de son treball, acaparat pels seus explotadors a costa de la escassa del productor d'aquelles riquesas.

Lo dia que estiga madura la Revolució Social, es molt probable que rebenti ab un de aquestos espectacles d'enveliment d'una classe que, volent ser superior, ab sos acies no fa més que demostrar sa decadencia, produhida per la refinació del vici y lo brutal y provocador de sas diversiones.

Las eleccions d'Ajuntament van tindre a Matarró un selio especial.

Sembla que allí 's capellans intentaren pendre part activa y passiva a favor dels candidats més reaccionaris, y succehi que l'poble s'empi de las influencias de votans, y al comparate alguns ennotans psicológicx armava l'escándol del sigle y corrian las garratadas que semblavan la gracia de Deu.

A un reventent li trobaren un revolver y un ganivet.

¡Bonas precaucions pera emetre l vot ben lliurement!

També a Figueras va ser molt solada la elecció d'Ajuntament.

Allí van coaligarse tots los pertis monárquichs contra 's republicans, van cometre las mil y una barbaritats, van fer de las llistas tot lo que van voler pera sortirne ab la seva, y no van planye medi pera lograr lo fi.

Més tot fou inútil.

Com era encor fresca la proccasitat dels carcas en aquella població y l'ascarmet que reberen, y s'alabavan de que quan tindrian lo Ayuntamiento favorable menjarian pelegrinations y rosaris de la aurora a tot' hora, los liberals han acudit a las urnas y han tret vuyt regidors contra dos que no més n'han pogut treure 's monárquichs a pesar de totas sas malas tretas y de tindre pel manech la pasta del poder.

Y d'una ciutat aixís volen apoderarsen los carlistas?

Si que si no tenen altra candela pera anarsen al lit, tota sa vida se n'hi aniran a las foscas.

S'acaban de descubrir en correus un grapat de timadors.

Ja 's planyo... si no han fet timos de moltíssima importancia.

Se diu que si a Cuba tornan a aixecarse alguns insurrectes.

Mentres la administració espanyola sigui allí restauració de perdularis polítichs, ella arà més insurrectes que tots los cubans plegats.

Lo general Martínez Campos no está conforme ab las reformas militars del general Cassola, actual ministre de la Guerra, y anuncia que vol dimittir son carrech de capitá general de Madrid.

Y com l'hèroe de Sagunto es la garantia dels liberals, vetaquí que aixó té per fora de portar un conflicte.

O l'ministrei se'n va al ministre de la Guerra, es a dir, a la cassola, ó en Cassola deita de courte l'guist de las reformas.

D. Garantia l'ixit ho disposa, y las oscas del seu sabre no admeten pedra esmoladora.

Per denuncia del Governador civil de Saragossa sembla que s'está instruhint sumari sobre haver fet corre quartos pera comprar vots. Vetaquí un vici dolent pels fabricants d'eleccions.

Lo telégrafo anuncia que la comisió del Congrés ha introduhit novas reformas en lo nou Códich en la part de la encara més nova legislació d'impremta.

Tremolém una vegada més per la seguretat individual dels periodistas d'oposició.

Un dictamen facultatiu diu del brigadier Vilacamps «que pateix una afecció al cor, a consecuencia de las malas condiciones higiénicas que reuneix lo local ahont lo tenen.»

Tornem a quedar en que l'indult fou una manganilla!

Havém rebut Las Afueras de Barcelona, peperiódich que 's publica a Sant Martí de Provensals.

Queda establert lo cambi, desijantli llarga vida y pocas ensopegadas ab lo fiscal.

Lo general Salamanca s'ha portat com un hèroe combatent en lo Senat lo contracte ab la Transatlántica, a pasar de tot son fusionisme.

Lo general Salamanca donarà molts mals de caps a tots los gobers mentres no arribi a ministre de la Guerra.

Y vetaquí per ahont resulta que al país li convé que may arribi a ministre en Salamanca.

A Vilanova y Geltrú s'ha intentat la construcció d'una plassa de totes.

Y s'ha tingut de desistir de la idea, per no haver trobat prou apoyo entre 'l veïnast de aquella vila.

Felicitam als vilanovins per haverse lliurat d'implantar en sa població aquest signe de barbarie.

Un coronel y diputat reformista monárquich ha denunciat al Congrés las ferajadas d'una tal A. M. M. (asociació militar monárquica),

que té per objecte dintre l'exèrcit exercir d'espia del element liberal i valerse de medis indignes pera contrarrestar sa influència.

Lo ministre de la Guerra ha desculpats en certa manera a la tal associació clandestina, i tot fa presumir que si 'ls militars de la A. M. M. no contan ab l'apoyu tacit del govern, no son al menos molestats com deurian si se 'ls persegüés com se faria si aquesta associació fos iniciada pels militars avansats.

Tan cordades estan las institucions, que necessitan fins dels puntals de las associacions clandestinas.

Bona senyal es aquesta de la decadencia del monarquisme espanyol.

Ja s'han tirat los plats pel cap los possibilistas de Madrid.

No podent aguantar la personalitat tirànica de D. Castelar I, l'han engegat a dida cuidant-se ben poch de sas excomunicacions, y formant apart en la politica de son *illustre jefe*.

Lo estrany no es aixó. Lo inexplicable es que resti un sol republica de bona fe que segueix a uilla cluchats al *destronament* del l de Janet y al de las benevolencias ab la monarquia borbònica.

RASGOS BREUS

No en trobarlo tardaria qui un fet semblant al present a buscarne 'a decidia, puig, per no dir cada dia, ne passen molt freqüentment.

—Pare.—Fill.—Dirvos intento lo que es deber meu, per cert; mes ja! que en contra, presento que al vostre sossego sento mostrantvos mon cor obert. —Veurei, que con la caris estesa, si dech julietar ab amor. —Vaig a dirvoslo ab franquesa, puig no pot causar baixosa; m'he fet liure-pensador.

—Qui t'ha llenat, fill indigne, per tan corruptor camí, montada del bon maligne, ahoort es crim un petit signe del heretie menys rubí.

—Quant mai vistos son, los pobres! Si igual que jo, pare, vos haguessou mirat sas obras, haurian vist com de sobras, tot s'hi es moral i boarís.

—Oh! si jo sé com m'explicui per qué t'he volgut sentir... Faras lo que jo t'indiqui. —Ho faré sens que repliqui, tot menos mon cor trahir.

—Menguar heu tot ma existencia. —No, pare; mas es precís, que obrar contra ma conciencia fora de mort ma sentencia ó jamay fora feia.

—Ni tampoch aixis pots serho: estant ja deslucrat! —Del diner meo joig no espero ni menys vos sé si heu de ferho. —Y expolat de mon covat.

—Molt ho sento, y soo vos ara qui m'heusó a tot perill; vos no obrés con deu un pore, mes si no es via sort avara saber jo obrar com bon fill.

—Vesteu, va! Deu molt heu! tot pensau; lo meu meyrapreu per totas parts te segueixi... —Me'n vaig ja, mes sens que os deia! Sou mon pare y ho séru.

Si he no ab tanta frequència també a veu lo que segueix, que al fondu enclois diferencia, y als homes poseu en evidencia com al cas que l precedeix.

—Compreneu, mon fill, que si m' deixas sobreviure a cap tan fort! —No puch, pare, a vstras quexas atendre: cosas son aixas moquidas per nostra sort.

—Nostre sort no, puig tu t'heusas dintre d'una religió ahoort tot lo que 's ha ja 's pensaas, ahoort no uida se viu a expensas dels pobles sense instrucció.

—Qui aixis obra, meses cobra ja t'bruy de... a mas obrary. —Ja t'agüé jo a qui mai obrés! —Ay, coneixentment te sobra de com t'hauria de portar!

Es lo clero secta impia, es loch d'odis y rencores, es quala homa la inopreciable toda negra, y més vil hi oia dins llurs insensibles cores.

Y vots per aixó oblidarneu! no estals be, mon fill, prop meu! —Si, mes no vull jo guiarne ab aix, vaig per conagrarne no més que al servey de Deu.

—Ni que fos tal com dius ara:

nasqué aquest Deu... ja sabe com, y deves ton propi pare per un pare de qui encara ni coneixas ben be 'l nom.

—Pare, m' es abominable, ja ho sabeu, lo discatre. —Es dir que es inevitable... —Es intent irrevocable y no m' faré desistir.

—Al fi es cert que a beure m' donas aquest tragó d' amorch fet... que a greu posar m' abandonas... —Be cabra aixó en obras bonas quan així hu designa 'l cel.

—Ja que ho veus, per més que t'vasseu veigis estar lo meu plory, boneu sort portin tos parvós; jo t'espero obrera mos brassas y sempre ab igual amor.

Ja res més has aquí m' menca que, a ne 'l flagidor pacient, deixarti una porta franca, perque digui qui cor tence més amor y sentimient.

A. TOLRÉ

En lo mes de Mars prop passat estigué la missió en lo poble de Vallmoll (Tarragona), y tant profit tregué dels fidels d' aquell poble que comestí las promesas de sos amants y a las esposas de sos marits.

Peró 'l profit en quéstio no va emportarsel la missió, sino que quedá la major part pel tenorio mossen Font que sab *aprofitarse* d' aquellas conversions, especialment ab la pubilla del carrer del Angel, anomenada per alguns La Purissima.

Se coneix que La TRAMONTANA no 's recordava ja del capellá de Vallmoll; pero no tingui cuidado, que ja li sentarem las costuras si continúa fent de las sevas, puig no olvidi que 'l tenim molt present.

Ab aixó, ja cal que obri l' ull.

Lo rector de Manlleu, a pesar de sos vuytanta anys, encara va fort, y tractantse d' escolas laicas ó de liure pensadors, pega cada brinco que l cap li toca a las esperdnyas de Sant Pere, porter del cel.

D' ensá d' un supar de promiscuació que se va fer lo dijous gras ¡dich! sant, que tot ho fa carregar a tal acte tractantse de desgracias del poble, llençant tota mena d' escandols desde la menadora sagrada contra 's liberals.

Miris, mossen Tomás, que a la seva edat ja no li está be fer d' aquesta manera 'l gat.

Deixi tranquils als cores y a las societats, sino 'l millor dia tindrà de rebotar con una cigala a consequència d' una rabiola.

Y alguns de sos heretjes feligrasos ja no sabrán com diversise.

Los Hanuts de Tivisa se preparan pera rebre ab bombo y plastes al mitrat de Tortosa, que anirà a repartirlos aliment per la anima fins que n' quedin ben tips.

Lo que més se mtreixen es que se 's vagi a donar un sacrament.

A confirmarlos... per toxus.

Continúa de lluny a lluny veyente algun fra-re per Barcelona.

Sento olor de socarrim de pel de tocinno.

Y ja m' figura veure 'ls barcelonins fent botifarras de carn dolenta.

Una teresa rònega y soltera de Sallent, més tafanera que devota, y que mira contra 'l góbern y la escola laica per consell introduhit pel extraordinariament capità Menaya de burots negres, *Esquerra* de totas duas mans y ahoort a la coca *ensucrada* més que al Deu que l' ha fet, va recorrer las cassas del poble demanant que portin los noys a estudis catòlics, perque de lo contrari tots se condemnaran irremisiblement, y 's seus pares, parents y coneguts tampoch s' escaparan d' anar a parar a las calderas de can Peró Botero.

Que gastí mal humor perque no ha pogut calsarse aquella bandarra, se comprén; mes que

ab lo *passament* que recull de certas reverencias no puga desfogarse, ni may.

Y no descarregui son humor contra 'ls liberals, perque a lo millor podria trobarse que no li surtirian los comptes.

Y 's li que l' han enfangat no la treurian pas del fanch.

Lo rector de Sallent ha cridat d' una manera *extraordinarissima* contra las escolas laicas y 's liberals.

Té molta rahó mossen Pep, y es molt lògic que fassi guerra als liberals.

No olvida que té ab eils alguns comptes grossos que saidar, qual veyement está aplasat pel mateix dia que 'l sol de la Llibertat comensí a brillar a Espanya.

No en va havem dit que 'l rector de Cornellá aniria a parar a Sant Boy a copis de capicarse ab la escola laica.

Vetaquí que 'l dimenge passat, en son acostumat discurs de missa primera contra la escola laica, ja no s' durá ab la escola, sino que comensá a atacar la societat cooperativa que la soste, y cridá que s' condemnava qui anés a comprar allí, perque tot lo que tenian era fabricar pel dimoni.

No es veritat que seguint per aquest camí aviat las iglesias semblarian Circos eqüestres y 's sacerdots pallassos? ¡Ay pobre mossen Tomás! Ja li havem dit: a Sant Boy l' esperan.

A Cervera duas reverencias *reverendissimas* van anar a trompada *impia* dintre mateix de la fabrica de missas, resultantne de tan evangélicas caricies un de coix.

¡Qué diuhen! si va ser per quéstio de faldillas! Res d' aixó.

L' un dins de la garita dels pecats aconsellava a las novyas que 's fessin monjas, y l' altre desde la mateixa barraca las aconsellava al contrari, fins que un dia van toparse las duas reverencias, y ja saben lo demés.

Ja veuhem com no va ser quéstio de faldillas. Pero en cambi va ser d' hàbits.

ACENTÍGRAFO

De cantar may me 'n total una molt bonica tot, que m' va ensenyar en Nadal l' altre dia a can Ribot.

P. TORANABELLA Y S.

ROMBO

Substituir los pichs ab lletras que, llegidas horizontal y verticalment, digan la primera ratlla, una consonant; la segona, una bestia; la tercera, un nom d' home; la quarta, un mineral; y la quinta, una letra.

P. RORRA

GEROGLIFICH

Marieta
C
D R
H
100 C
CD
I

MIRANDA

SOLUCIONS

A LAS CADERAS DEL NÚMERO PASSAT

XARABA — A-tor-güa.
TRONCA-CLOACA — Lloret de mar.
GEROGLIFICH: — Per patillas Pius y Taules.

BARCELONA.—Tipografia LA ACADEMIA, Ronda de la Universitat, 4

CORRESPONDENCIA ADMINISTRATIVA

J. G. Igualada.—Está conforme; no 's ha havien estudis de que vosté ja era suscriptor.
R. P. S. (Lleyda).—Rebuda lletra y abonada en compte.
J. E. (Malgrat).—S' trovará lo que diu.
J. V. (Manlleu).—S' ha fet lo que bonament s' ha pogut.
Enviat lo que demans.
F. M. G. (Tivisa).—Rebuda la carta ab sellos. Queda suscrit.